

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Психологія та педагогіка:
сучасні методики та інновації,
досвід практичного застосування»**

25–26 жовтня 2019 р.

Частина II

**Львів
2019**

УДК 159.9+37.01(063)
П86

П86 Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 жовтня 2019 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. – Ч. 2. – 116 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

• Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2019
© Львівська педагогічна спільнота, 2019

ЗМІСТ

НАПРЯМ 5. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

- Данило Т. Л.**
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО СТВОРЕННЯ СЕРЕДОВИЩА
У РОБОТІ З ІНКЛЮЗИВНИМИ ДІТЬМИ..... 6
- Мантулєнко М. А.**
ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ОТОЧЕННЯ У ДІТЕЙ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В ПРОЦЕСІ
РОЗВИТКУ НАВИЧОК САМООБСЛУГОВУВАННЯ..... 9
- Різниченко О. І.**
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ
КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ
З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ 12

НАПРЯМ 6. СОЦІАЛЬНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

- Паславська О. О.**
ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК..... 16

НАПРЯМ 7. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН

- Никончук Н. О., Хохлова К. І.**
ОБРАЗ УКРАЇНИ В ЕТНІЧНІЙ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ТА ПІДЛІТКІВ ІЗ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ 19

НАПРЯМ 8. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

- Байдюк Л. М., Мілевська А. М.**
СИСТЕМА ВПРАВ З МАТЕМАТИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 23
- Вознюк Т. А.**
ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНОЇ ГРАМОТИ В
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ЗА МЕТОДИКОЮ В. М. ЛУЖНОГО..... 26
- Вяткіна О. А.**
ВИДИ ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»,
«СВІТ МИСТЕЦТВА» (МУЗИКА) НОВОЇ РЕДАКЦІЇ
БАЗОВОГО КОМПОНЕНТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ 29
- Горбунова К. М., Літвінчук С. Б.**
ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ
ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ 33
- Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю.**
РОЗВИТОК ВИКОНАВСЬКО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ
В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФОРТЕПІАННИХ ТВОРІВ В. БАРВІНСЬКОГО..... 36

Подальші дослідження полягають у розробці матеріалів щодо застосування педагогічної технології формування технічного мислення студентів у поєднанні з інтерактивними технологіями навчання при вивченні дисциплін загальнотехнічного циклу. Успішне вирішення означеної проблеми сприятиме підвищенню якості професійної підготовки студентів, а також формуванню національно свідомих, ініціативних, конкурентоспроможних, з високим рівнем творчих можливостей, здатних до плідної, продуктивної праці фахівців.

Список літератури:

1. Зязюн І. А. Неперервна освіта: Концептуальні засади і сучасні технології // Творча особистість у системі неперервної освіти : – Харків: ХДПУ. – С. 8–16.
2. Лузан П. Г. Активізація навчання студентів / За ред. Дьоміна А. І. – К. : Редакційно – вид. відділ Наукметодцентру агроосвіти, 1999. – 216 с.
3. Лузан П. Г., Дьомін А. І. , Рябець В. І. Формування активності студентів у навчанні. – К. : Вища школа, 1998. – 192 с.
4. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / За ред. І. А. Зязюна – Київ, 2000. – 636 с.
5. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. Метод. пособие. М. : Высшая школа , – 1994. – 207 с.

Гордійчук Л. В.

старший викладач кафедри музично-практичної підготовки
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Кругляченко А. Ю.

викладач
Луцький педагогічний коледж
м. Луцьк, Україна

РОВИТОК ВИКОНАВСЬКО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФОРТЕПІАННИХ ТВОРІВ В. БАРВІНСЬКОГО

Сучасні тенденції розвитку вітчизняної освіти зумовлюють необхідність створення та впровадження оновленої системи інструментально-виконавської підготовки студентів факультетів культури і мистецтв педагогічних університетів. Пошук ефективних шляхів і засобів цілеспрямованого формування основ виконавсько-інтерпретаційних піаністичних навичок є важливим завданням музичної педагогіки.

На сучасному етапі розвиток виконавсько-інтерпретаційних навичок в процесі фахової підготовки студентів є предметом особливої уваги музикантів-педагогів. Проблема виконавської інтерпретації розглядалась у працях мистецтвознавців О. Котляревської, О. Маркової, В. Москаленко, М. Чернявської та ін.; питання щодо розвитку виконавсько-інтерпретаційних умінь та навичок висвітлювались у музично-педагогічних працях А. Зайцевої, А. Козир, О. Олексюк, Г. Падалки, В. Шульгіна та ін.; інтерпретаційні особливості фортепіанних творів В. Барвінського досліджувалися у працях О. Німіловича, Л. Кияновської, С. Павлишина та ін. Аналіз наукової літератури свідчить, що не зважаючи на широке висвітлення даної проблеми, нині бракує досліджень щодо розвитку виконавсько-інтерпретаційних навичок студентів в процесі вивчення фортепіанних творів В. Барвінського, що актуалізувало вибір наукових пошуків.

Інструментальне навчання є одним з провідних напрямків фахової підготовки майбутнього бакалавра музичного мистецтва. Формування основ інструментально-виконавської майстерності студентів здійснюється в процесі роботи над музичним твором і потребує взаємодії, взаємопроникнення, синтезування музичного художньо-образного мислення, технічно-виконавських навичок, емоційно забарвленого, артистичного відтворення музичного змісту через переконливу особистісну інтерпретацію. В. Петрушин у стверджує, що «заморожені» в нотах композиторські почуття і переживання виконавець має розтопити теплотою власної уяви [3, с. 52].

Інтерпретація (лат. – пояснення, трактування) трактуємо як роз'яснення, тлумачення, розкриття художнього змісту твору [4]. Виконавську інтерпретацію творів мистецтва науковці визначають як результат особливої художньої діяльності свідомості, що визначається як своєрідне переведення продукту первинної творчості не лише в іншу систему мови (знаково-смыслову), й в іншу систему мислення [1]. О. Ляшенко виконавську інтерпретацію розглядає як цілісне утворення, що характеризується єдністю і взаємозв'язком кількох складників, серед яких текстуальна (індивідуально авторська), змістова (історична) та психологічна інтерпретація [2]. Робота над художньо-виконавською інтерпретацією фортепіанного твору складається з декількох етапів, а саме: аналізу стилю композитора, особливостей його творчості; визначення музичної форми, змістових характеристик твору, створення на основі цього власної інтерпретації.

Важливим фактором у виконавському формотворенні та інтерпретації фортепіанних творів В. Барвінського є передача лірико-драматичної глибини, чутливості, та епічної широти інтуїтивного сприйняття, втілення тем і образів народжених духом сучасності.

Виконавська інтерпретація спирається на вокально-мелодичну природу творчості композитора, на точність розкриття смислового значення мотивів, підголосків та імітації.

У виконавському формотворенні прелюдій В. Барвінського, дуже важливо інтримати єдність інтонаційних основ, їх трансформування, що призводить до

динамічної зміни. Виконавська інтерпретації твору повинна спиратися на ефект наслідування.

Працюючи над створенням виконавської інтерпретації фортепіанних творів В. Барвінського, важливим є врахування вокально-мелодичної природи творчості композитора, розкриття смислового значення мотивів, підголосків та імітації, пошук нових інтонаційних джерел, виразових засобів, форм, індивідуально-стильових прийомів.

На початковому етапі ознайомлення з фортепіанними творами В. Барвінського, важливим є врахування програмності, визначеної автором, жанрових та стилістичних особливостей виконуваного твору на основі аналізу нотного тексту та художньо-образної програми. Увага привертається до образності «звукописної» музичної мови твору, аналізуються особливості фактурного викладу тематичного матеріалу. На цьому етапі студент отримує емоційне враження, що формує художню уяву виразності звукового втілення музичних образів твору через використання композитором відповідної тональності, тембральних регістрових забарвлень гармонічних звучань, особливості метро-ритмічного малюнку в акомпанементі до мелодичної теми, динамічних звукових ефектів. Збагачення художньої уяви виникає через асоціації з творами суміжних видів мистецтва: живописними пейзажними картинами художників, поетичним словом літературних жанрів, образами картин оточуючої природи.

На наступному етапі вивчення фортепіанного твору важливо концентрувати увагу студента на сприйнятті нотного тексту, як комплексу виразальних засобів для передачі логіки розвитку музичного образу твору, як змістовної основи в розробці індивідуальної концепції виконання. Для цього необхідно активізувати та використовувати набуті студентом теоретичні знання, практичні виконавсько-технічні уміння, збагатити навички та удосконалити прийоми відтворення художнього образу музичного твору. У процесі роботи над музичним твором студент опановує засоби музичної виразності, особливості метро-ритмічних формул, створюють фактурно-гармонічне забарвлення розділів форми, знаходить стильові, артикуляційні, агогічні виконавські прийоми.

На завершальному етапі вивчення фортепіанного твору важливим завданням є розробка диригентсько-режисерської «партитури» індивідуальної виконавської концепції, що розкриває логіку інтонаційно-смислових зв'язків в розгортанні музичного образу твору, збагаченого поетично-образними асоціаціями. На основі аналізу, зіставлення, поєднання виразових засобів твору створюється власна художня інтерпретація. Ця робота проходить як в класі разом із викладачем, так і в самостійній підготовці студента.

Отож, розвиток виконавсько-інтерпретаційних навичок студентів в процесі фахової підготовки сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця, готовності студентів до використання усього комплексу піаністичної техніки, художньо-виразових засобів у створенні власної інструментально-виконавської інтерпретації. Подальший наукових розвідок

послугують питання щодо пошуків ефективних шляхів і засобів формування основ виконавсько-інтерпретаційної піаністичної майстерності.

Список літератури:

1. Котляревська О.І. Варіативний потенціал музичного твору: культурологічний аспект інтерпретування: автореф.. дис.... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ : Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського, 1996. 19 с.
2. Ляшенко О. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх учителів музики: автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04. К: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. 22с.
3. Петрушин В.И. Музыкальная психотерапия. М.: Владос,1999. 175 с.
4. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів та словосполучень / Укладач О.І. Скопенко, Т.В. Цимбалюк. К.: Довіра, 2006. 789 с.

Двораковська К. В.
*заступник директора школи з НВР,
вчитель інформатики I категорії*
Школа I-III ступенів № 300
Деснянського району міста Києва
м. Київ, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ

Однією з найважливіших складових освітньої реформи є автономізація навчальних закладів, розширення їх організаційно-правових форм і фінансової самостійності. Якщо сьогодні практично всі навчальні заклади мають статус бюджетних установ, реформа дозволяє їм обрати для себе такі форми як прибутковий або неприбутковий навчальний заклад.

Правовою основою розвитку автономізації закладів середньої освіти є ст. 23 Закону України «Про освіту», яка визначає, що держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти. Обсяг автономії закладів освіти визначається цим Законом, спеціальними законами та установчими документами закладу освіти [1].

Загалом, можна зазначити, що залишаючись в статусі бюджетної установи, заклад середньої освіти (ЗСО) не має юридичних повноважень для господарської самостійності. Існування закладів тільки в статусі бюджетної установи не дозволяє реалізувати програми щодо ефективного забезпечення та використання фінансових ресурсів. Необхідно шукати інші, більш сучасні, досконалі, які зможуть надати можливість запровадити нові підходи правового